

A woman with blonde hair, wearing a bright red jacket, is crouching in a forest. She is smiling and looking down at a mossy forest floor. The background is filled with green foliage and tree branches. The text is overlaid on the top left of the image.

Glöm inte
Hänsynen
i den hyggesfria skogen

Hänsynen som lämnas på hyggena klarar inte bevarandet av alla skogsarter. Däremot ger hyggesfritt skogsbruk arter med dålig spridningsförmåga och låg tolerans mot kalavverkning en bättre chans att överleva. Men det är viktigt att lämna naturhänsyn även i de bestånden!

Text och foto: MATS HANNERZ

»En mix av trakthyggesbruk och hyggesfria metoder ger förmodligen mest mångfald.«

I den blådade skogen finns död ved i alla nedbrytningsstadier.

FOTO: PHOTOMANNHEIZ

Line Djupström är expert på naturhänsyn. Hon menar att hyggesfria metoder kan vara ett steg mot bättre hänsyn och att det är ett viktigt komplement till trakthyggesbruket. Inte minst för de svårspredda arterna.

- Vi vet att hänsynsytor och högstubbar på hyggen gör nytta, men åtgärderna räcker inte för alla arter. Hyggesfria metoder kan hjälpa de kontinuitetsberoende växterna och djuren, men vi måste förstås tänka naturhänsyn även där.

Viktig hänsyn även här

Hon tar död ved som ett exempel. I en ekonomiskt rationellt skött blädningsskog finns ingen garanti för att det blir mer död ved. Den är lika viktigt att spara och skapa där som i trakthyggesbruket.

- I trakthyggesbruket får vi ofta en stor puls av död ved i slutet av omloppstiden. Veden torkar och bryts ner och sen har vi en liten nytillförsel under resten av omloppstiden. Vedlevande mossor och svampar behöver kunna flytta till nya substrat när den gamla veden inte längre passar. I en blådad skog har vi en mer kontinuerlig tillförsel av död. Det kommer alltid att finnas ved i olika nedbrytningsstadier så att svårspredda arter kan hitta nya platser att leva på.

- Men det förutsätter förstås att den döda veden lämnas kvar i skogen.

Hon tipsar också om att lämna den döda veden i trädgrupper vid sidan av stickvägarna, då är det mindre risk att den körs sönder.

Trädlevande lavar är ett annat exempel på arter som kan gynnas av hyggesfritt.

Många hänslavar och barklevande lavar sprider sig bland annat genom fragmentering - små delar av laven faller ner och fastnar på andra träd.

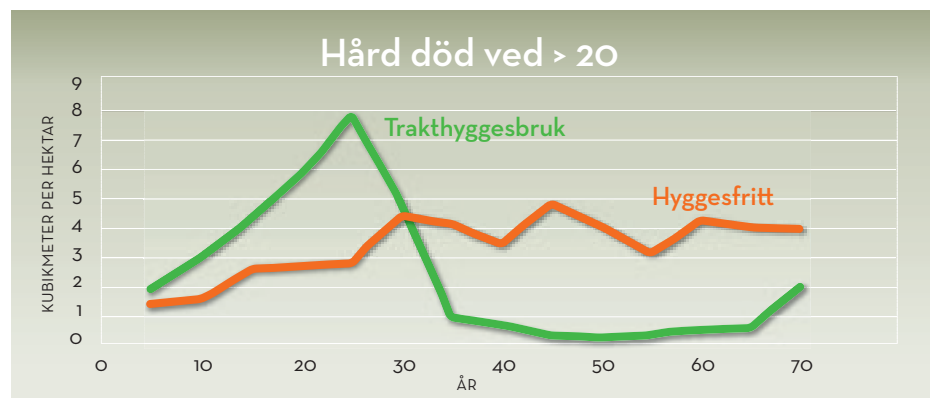
- I en blådad skog eller i en skärmställning finns alltid nya mindre träd där lavarna kan etablera sig. Träden tillåts också bli gamla, och det gynnar ju lavarna.

Små- och storskaliga störningar

Mykorrhizasvampar beroende av levande träd, insekter knutna till död ved och ihåliga träd, lavar och mossor i fuktiga miljöer är exempel på artgrupper som ofta gynnas av skoglig kontinuitet. Men många arter är också beroende av störningar, ljus och värme. Här skiljer sig trakthyggesbruk från hyggesfritt. I den hyggesfria skogen är störningarna småskaliga, det blir bara små luckor när de större träden tas ut. Trakthyggesbruket skapar mer storskaliga störningar som efter en storm eller brand. Det finns många rödlistade arter som är beroende av solbelyst död ved, fristående träd eller störd mark.

- Men även i de hyggesfria alternativen kan vi tänka på att skapa olika miljöer, till exempel högstubbar i kanter mot söder eller lite större luckor. Då får även de störningsgynnade arterna en chans.

- En mix av trakthyggesbruk och hyggesfria metoder ger förmodligen mest mångfald. Då skapar vi miljöer både för gammelskogens arter och de markväxter och andra pionjärarter som kommer efter kalavverkningen. Men ibland räcker inte det utan vi behöver också bevara större skogsområden som reservat.

En simuleringsstudie gjord av Johan Sonesson visar hur mängden död ved förändras över tiden i trakthyggesbruket och i det hyggesfria alternativet. Just när det börjar skapas död ved är det dags

för nästa avverkning. I exemplet sker slutavverkningen år 25 i trakthyggesalternativet. I det hyggesfria alternativet ställs skogen om från enskiktad till blädningsskog.